

Preek over Filippenzen 1, 6 (belijdenisdienst) – Belijdenis doen – een momentopname?
(Ds. J.C.Schaeffer)

Voorzang: Psalm 150
Votum en Groet
Zingen: Gezang 457, 3 en 4
Zingen: Gezang 462 (Opwekking)
Gebed om het licht van de Geest
Zingen: Gezang 326, 1 en 5
Schriftlezing O.T.: Psalm 139
Zingen: Gezang 518 (Opwekking)
Schriftlezing N.T.: Filippenzen 1,1-11
Zingen: Gezang 300, 1 en 6
Verkondiging van Filippenzen 1, 6
Zingen: Gezang 296
Afleggen van geloofsbelijdenis
Zingen: Psalm 100, 2 en 4
Overhandiging belijdenisgeschenk
Getuigenis van ...
Dankzegging en voorbeden
Collecte
Geloofsbelijdenis
Zingen: Gezang 148 (Opwekking)
Zegen
Zingen: Gezang 456, 3

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!
Straks zal X. voor God en met u allen als getuige verklaren, dat hij gekozen heeft en kiest voor God.
Dat zal hij doen met een kort en bondig *ja* op de vragen, die hem gesteld zullen worden.
Het zal in deze dienst maar een kort moment zijn.
Juist omdat hij de enige is dit jaar, is het zomaar voorbij.
Een enkel *ja* – en het is alweer over.
Een momentopname.

Een momentopname?
Dat klinkt alsof het om iets vluchtigs gaat.
Zo gebruiken we dat woord toch vaak: *Het was maar een momentopname.*
En we bedoelen dan: *Nu ziet het er zo uit, maar straks kan het wel heel anders zijn.*
Is X.'s *ja* in deze dienst niet meer dan een momentopname?

We hebben het daar samen over gehad, X. en ik, in de gesprekken die aan deze dag vooraf zijn gegaan.
Hoeveel waarde moet je hechten aan zo'n *jawoord*?
Hoe kom je bijvoorbeeld tot zo'n *jawoord*?
Is X. niet het product van zijn opvoeding?
En als hij nou toevallig ouders had gehad, die helemaal nergens aan deden, of moslim-ouders, had hij hier dan ook gestaan vandaag?
Is geloof niet voor een groot deel voorgeprogrammeerd?

En ook: hoe stevig is zo'n *jawoord*?

Welke garanties zijn er dat X. daarbij blijven zal?
Kan er niet van alles gebeuren waardoor hij aan het twijfelen wordt gebracht?
Hij zal toch niet de eerste zijn, die vol overtuiging belijdenis deed van zijn geloof, maar die er jaren later niets meer mee deed, niets meer mee kon?
Dus zal het inderdaad geen momentopname blijken te zijn?
Hoe stevig is zijn *jawoord*?

Bij het zoeken naar een antwoord op zulke vragen vinden we steun in dit woord van de apostel Paulus.
Een woord vol zekerheid.
Van één ding ben ik zeker, zegt de apostel, Hij die dit goede werk in u begonnen is, zal het ook tot een goed einde brengen op de dag van Christus Jezus.

Dit is een woord met een enorme spanwijdte.
Paulus kijkt terug naar het begin.
Concreet naar het begin van de kerk in Filippi, waarover ons wordt verteld in Handelingen 16.
De dag dat Lydia, de zakenvrouw uit Thyatira, tot geloof kwam.
En kort daarna, de dag dat de gevangenisdirecteur van Filippi zijn redding vond in Jezus Christus.
Voor Paulus was die dag nog een recent verleden.
Voor ons ligt dat alweer bijna tweeduizend jaar achter ons.

En Paulus kijkt vooruit – naar de dag van Christus.
De dag waarop Christus zal verschijnen om over heel de wereld en over ieder mensenleven de macht te claimen, die Hem toekomt.
De macht die Hij nu al heeft, maar waar dan niemand meer omheen kan.
Voor Paulus lag dat nog in de toekomst – wie wist toen nog hoe ver.
Voor ons is die dag al weer bijna tweeduizend jaren dichterbij.

Paulus kijkt terug en hij kijkt vooruit.
Maar waar hij ook kijkt, hij ziet God aan het werk.
God die aan iets begon en God die dat goede werk afmaakt.
Omdat Hij een God is van zijn Woord.
Een God, die doet wat Hij belooft.
Alles wat te maken heeft met het heil van mensen – het rust van het begin tot het einde op Hem.
En dat is de garantie dat dat heil tot stand komt.
God heeft het eerste woord en Hij heeft het laatste woord.

*God staat aan het begin
en Hij komt aan het einde.
Zijn woord is van het zijnde,
oorsprong en doel en zin.*

Hoe is het zover gekomen dat X. straks *ja* zegt tegen God?
Omdat God aan het begin stond.
Alleen al dat X. leeft, dat hij bestaat, dat hij er is.
Dat is toch een Godswonder?
Denk aan hoe de dichter van Psalm 139 daar verbaasd over zingt.
Hoe hij door God geweven is in de schoot van zijn moeder.
Ik dank u, roept hij uit, want het is een wonder zoals ik ben gemaakt.

Het is eigenlijk schokkend dat tallozen hun bestaan accepteren als een gegeven, zonder te beseffen dat het inderdaad is gegeven.
Ze leven aan het Geheim van hun bestaan voorbij.
Zonder enige notie van de bron van hun leven.
Zonder enig benul van hun Schepper.

Maar de vraag is juist: hoe komt een mens tot dat besef?
Daarvoor zijn twee dingen nodig.
In de eerste plaats moet het je verteld worden.
Het geloof ontstaat uit het horen.
Uit het luisteren naar verhalen over God.
Uit het luisteren ook naar ervaringen van mensen met God.
Hoe belangrijk zijn ouders, opvoeders, die zo hun kind in aanraking brengen met God.
Zoals God de ouders inschakelt bij het weven van een nieuw mensenkind,
zo schakelt Hij hen ook in bij het zaaien van het zaad van het geloof.

En toch is dat op zich niet voldoende.
Daar moet nog een tweede bijkomen.
Dan denk ik aan wat verteld wordt over Lydia, de vrouw die in Filippi als eerste tot geloof kwam.
In Handelingen 16 wordt verteld hoe Paulus in Filippi aan haar en aan enkele andere vrouwen over Jezus Christus vertelt.
En dan lezen we (vs. 14):

En ... Lydia ...hoorde toe, en de Heer opende haar hart, zodat zij aandacht schonk aan wat door Paulus gezegd werd.

De dingen over God moeten je gezegd worden.
Maar het is God die het hart moet openen, zodat wat gezegd wordt, ook binnenkomt.
Zo is het in Filippi begonnen.
Zo is Gód in Filippi een goed werk begonnen.
Het goede werk van een ontvankelijk geloof, dat de boodschap van Paulus aanvaardde.
God zelf opende het hart van Lydia en het hart van de gevangenisdirecteur.
En het hart van al die anderen die in Filippi tot geloof kwamen.
Zo is God in hen een goed werk begonnen.

Zo is God ook in X. een goed werk begonnen.
Zijn ouders hebben hem over God en zijn daden verteld.
Zij hebben hem het leven in geloof aan God voorgeleefd.
Maar het is God zelf die het hart van X. heeft geopend, zodat hij ook gehoor gaf aan wat zijn ouders en anderen van God gezegd hebben.
Zoals God zijn leven weefde in de schoot van zijn moeder, zo liet Hij het zaad van het geloof ontkiemen in zijn hart.
Zo stond God aan het begin.
Hij is het goede werk begonnen.

Maar X. zelf – waar blijft hij zelf in dit alles?
Werkt God dan compleet zonder hem, buiten hem om?
Is het geloof dan helemaal Gods zaak?
Wat is dan de waarde van zijn *jawoord* straks?
Is het een voorgeprogrammeerd *ja*?
Heeft hij nog de kans gehad om ook *nee* te zeggen?

En al diegenen die totnogtoe *nee* zéggen – zijn zij er niet het slachtoffer van dat God nu eenmaal hun hart niet opende?

Dit zijn vragen, waar je het benauwd van kan krijgen.

En ouders van kinderen, die bij de kerk en het geloof zijn weg geraakt of die bezig zijn daarvan te vervreemden, kunnen het daar bar moeilijk mee hebben.

Meer dan eens gebeurt het in één en hetzelfde gezin.

Het ene kind komt tot geloof.

Op het andere krijgt het geen vat.

Is God dan een God van willekeur?

Zijn hart open Ik wel, maar dat van hem of van haar laat Ik dicht.

Is God zo'n God?

Met deze vragen raken we aan een diep geheimenis.

We raken aan de vraag: *Hoe verhoudt zich de macht van God tot de vrijheid van de mens?*

Hoe kun je de almacht van God belijden, zonder dat in die belijdenis de mens met zijn verantwoordelijkheid en met zijn vrijheid om zich aan God te onttrekken wordt weggedrukt?

Maar, gemeente, juist omdat het om een geheimenis gaat, kom je hier niet uit met een logische redenering.

Zo'n logische redenering dwingt ons tot een onmogelijke keus.

Óf geloven in een grillige, willekeurige god, die zonder reden de één het geloof schenkt en het de ander onthoudt.

Óf geloven in een onmachtige god, die als het er op aan komt niets kan en afhankelijk is van de eigen keus van mensen.

Daarom komen we er niet uit met een logische redenering.

We kunnen niet anders dan belijden.

Belijden dat het juist Gods wonderlijke *macht* is die X. er toe bracht in *volle vrijheid* voor Hem te kiezen.

Zoals van Lydia, de eerste gelovige in Filippi, gezegd werd, dat *de Heer* haar hart opende, zodat zij aandacht gaf aan wat door Paulus gezegd was.

Zo heeft God, geloven wij, X.'s hart geopend, zodat hij aandacht heeft gegeven aan wat door zijn ouders en door anderen gezegd is.

Gods macht beperkte zijn vrijheid niet, maar heeft die juist mogelijk gemaakt.

Wij doorzien niet hóe dat kan, maar ervaren en belijden dát het zo gebeurt.

Dan belijden we Gods uitverkiezing – niet minder dan dat.

In het begin van mijn preek stelde ik de vraag: als X. nou toevallig ouders had gehad, die nergens aan deden, of als hij in het streng islamitische Saoedi-Arabië was geboren of in het boeddhistische Burma?

Had hij dan ook hier of ergens anders voorin een kerk gestaan en aan God, de Vader van Jezus Christus, zijn *jawoord* gegeven?

De rooms-katholieke cabaretier Fons Jansen zei ooit in één van zijn conferences: *Als ik toevallig bij de burens was geboren – dat had toch gekund? Het was er vlak naast – dan was ik nu misschien wel protestant geweest.*

En als het kind van de burens ook weer bij de burens was geboren, was hij misschien wel communist geweest.

Is je geloof niet een kwestie van opvoeding?

Een kwestie van milieu en invloed van je omgeving?

We kunnen niet ontkennen dat het zo begint.

En toch, ik zei het al, kan het daar niet bij blijven.

Op een dag moet je kiezen of je daarmee verder gaat, of dat je het over een andere boeg gooit.

Dat is de verantwoordelijkheid van ieder, die met wat voor overtuiging ook, opgroeit.

Niemand kan volstaan met te zeggen: *Ik denk zoals ik denk en ik geloof wat ik geloof, omdat ik nu eenmaal zo ben groot geworden.*

Je levensovertuigingen moeten je eigen overtuigingen worden.

Maar als je dan bewust kiest voor het geloof in God, die de Vader is van Jezus Christus, dan houdt juist dat geloof ook in dat je zegt: *God was mij voor!*

God was de eerste.

God nam het eerste woord.

Mijn woord is altijd alleen maar antwoord.

En dan houdt dat geloof ook in, dat je zegt: *Ik weet mij door God uitgekozen.*

Uitgekozen – waarom ik?

Geen idee!

Maar het is zo.

Ik ben dan toch maar geboren uit ouders, die God kenden.

Ik ben dan toch maar geboren binnen een christelijk milieu en niet in een islamitisch of communistisch of boeddhistisch land.

Puur toeval?

Nee, het geloof zegt: Uitverkiezing!

God is met mij begonnen.

[Zo is het ook in Filippi gegaan.

Er was geen haar op Paulus' hoofd, dat er aan dacht om daar het evangelie te brengen.

Hij trok rond in Klein-Azië, het huidige Turkije.

Daar zag hij zijn arbeidsveld.

Maar wegens oorzaken, die hij niet in de hand had, liep dat telkens spaak.

En toen, in de havenstad Troas, droomde hij over een man, die hem van de overkant van de zee toeriep: *Steek over en help ons!*

Zo kwam Paulus in Filippi terecht.

Ze leidde Gód Paulus naar Filippi, waar Hij het hart van Lydia opende om gehoor te geven aan wat Paulus te verkondigen had.]

Uitverkiezing!

Daarin kunnen we God niet narekenen.

Daarin kunnen we Hem niet ter verantwoording roepen.

Als je zo uitverkoren bent kun je alleen maar stil verwonderd zeggen: *Wie ben ik dat U mij uitgekozen hebt?*

Wie ben ik dat ik U kennen mag?

Maar juist dat – dat God begon, in alles mij voor was – dat maakt zeker voor de toekomst.

Van één ding ben ik zeker, zegt Paulus, Hij die dit goede werk in u begonnen is, zal het ook tot een goed einde brengen op de dag van Christus Jezus.

God is in jou iets goeds begonnen, X..

Is het nu aan jou of het ook af komt?

Gods goede begin is zonder meer het halve werk.

Moet de andere helft nu door jou gedaan?

Want lieve help, Paulus verwacht nogal wat van gelovigen.

Een eindje verderop heeft hij het nog een keer over de dag van Christus.
De dag van het eindexamen voor alle kinderen van God.
En Paulus ziet in gedachten op die dag zijn lezers voor God staan,
zuiver en zonder blaam en beladen met de vruchten van de gerechtigheid (vs. 10).
Is dat reëel?
Paulus weet toch dat in de mens geen goed woont?
Hij weet toch hoe kinderen van God door veel strijd en moeite heen moeten?
En dat de weg naar het Koninkrijk van God smal is en de poort zo nauw als het oog van een naald?

O nee, dat is Paulus echt niet allemaal vergeten.
En in al zijn brieven blijkt hij zich er heel goed van bewust te zijn, door hoeveel strijd en spanning de gelovigen heen moeten.
En niet minder blijkt hij te beseffen dat ze in die strijd subiet het onderspit delven als het aan hen zelf zou liggen.
En toch koestert hij een diep vertrouwen, dat het goed komt.

En in dat vertrouwen mag jij ook leven, X..
Zal jouw *jawoord* een momentopname zijn?
Maar God, die ook in jou een goed werk begon, zal het tot een goed einde brengen tot de dag van Christus.
Hij zal het tot een goed einde brengen.
Ja, zeker niet buiten jou om en zonder jou.
Tot het einde van je leven word je aangespoord, zoals Paulus dat in het volgende hoofdstuk doet:
Werk aan je heil in diep ontzag voor God (2,12).
Maar wel vanuit de zekerheid dat het *God zelf is, die in jou werkzaam is en jou in staat stelt datgene te willen en te doen wat volgens zijn plan is (2,13).*

Dat is het wonder van Gods verbond met jou en jouw verbond met God.
Daarin is geen sprake van een competentiestrijd van wie doet wat en wie doet hoeveel?
Maar in dat verbond roept God met zijn genade jouw verantwoordelijkheid en medewerking op.
En tegelijk komt Hij jouw zwakheden te hulp.
In alles ben je omgeven door zijn trouw.
Die trouw bestaat mee daarin, dat Hij jouw trouw schept en zoekt.
En zijn trouw bestaat ook daarin dat Hij in en door jouw trouw zijn trouw verwerkelijkt en laat overwinnen.

Dat heet in de gereformeerde geloofsleer *de volharding der heiligen*.
Maar als het er op aan komt ben jij het niet die volhardt, maar Hij volhardt.
Hij volhardt door ons steeds weer te roepen, te storen, te inspireren.
En dat is de weg waarlangs wij leren te volharden.
En zo mogen wij vertrouwen dat Hij die in ons een goed werk is begonnen, dit ten einde toe zal voortzetten tot de dag van Christus Jezus. AMEN.